

Kaart	Leerlingenzorg – Protocol Pesten
Verantwoordelijke	Leerkrachten, anti- pestcoördinator, MT
Startdatum kwaliteitskaart	1-8-2022
Geëvalueerd (elk schooljaar wordt de kwaliteitskaart geëvalueerd)	28-10-2024

Doel:

Deze kwaliteitskaart beschrijft de te ondernemen stappen in het geval van pestgedrag van leerlingen op de Windwijzer, waarbij onderscheid wordt gemaakt in jonge kinderen (groep 1 t/m 3) en oudere kinderen (groep 4 t/m 8).

Inleiding

Pesten is een problematiek die helaas steeds vaker voorkomt op scholen in Nederland. Op De Windwijzer gaan wij uit van de stelling: 'De maatschappij dat ben jij!' Pesten willen wij zoveel mogelijk vóór zijn en als er zich dan toch pestproblemen voor doen, dan willen wij een adequaat plan hebben om meteen het pesten te lijf te gaan. Daarom is het anti-pestprotocol geschreven, het is een protocol voor leerkrachten, kinderen en ouders die te maken hebben met pestproblematiek op school. Ook de kanjertraining, maatjeswerk en tutoring hebben een preventieve werking op het pestgedrag van kinderen. Kinderen leren hiermee niet verder te gaan dan de grenzen van henzelf en van anderen.

Preventie

Door het aanbod sociale emotionele vorming (kanjertraining en andere activiteiten) wordt een veilige sfeer bevorderd en zodoende pesten tegengegaan. Verwachtingen en afspraken zijn helder en leerlingen laten zich aanspreken door alle volwassenen in de school. De school zorgt voor toezicht in de klas, op het schoolplein en tijdens pauzes. Ouders krijgen via de website en schoolgids informatie over de aanpak van pesten op De Windwijzer. Daarbij staat vermeld hoe ouders kunnen handelen als gepest wordt.

Signalen

Pesten gebeurt bijna altijd buiten zicht van de leerkracht. Het melden van pesten is daarom heel belangrijk: zonder pesten te melden bij de leerkracht kan deze niets doen. Leerlingen, ouders en leerkrachten melden signalen van pesten bij de leerkracht van de betreffende groep. Wanneer een leerling het lastig vindt naar de leerkracht te gaan, is er ook de mogelijkheid te melden bij de pestcoördinator. Op zowel Razeil als Kraaiennest is een anti-pestcoördinator aanwezig en bevindt zich beneden, in een centrale ruimte, een brievenbus waarin het bijbehorende briefje gedaan kan worden. Vervolgens zal er een gesprek plaatsvinden.

Hoe merk je dat een kind gepest wordt:

Op school

1. Primaire signalen:
  - de slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
  - ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
  - ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;

Kwaliteitskaart

- ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
  - hun bezittingen worden beschadigd;
  - ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding, ...
2. Secundaire signalen:
- de slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
  - ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
  - ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
  - ze geven een angstige en onzekere indruk;
  - ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
  - ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

Thuis

1. Primaire signalen:
- ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
  - ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen, ...) en geven hier een omstreden uitleg voor.
2. Secundaire signalen:
- ze brengen geen vriendjes of klasgenoten mee naar huis;
  - ze hebben geen goede vriend/vriendin;
  - ze worden zelden elders uitgenodigd;
  - ze gaan niet graag naar school;
  - ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
  - ze slapen niet goed;
  - ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
  - ze zien er bang en ongelukkig uit;
  - ze vragen of stelen geld (om de pestkoppen om te kopen).

Hoe merk je dat een kind anderen pest:

Algemene kenmerken

- ze zijn fysiek sterker;
- ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
- ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
- ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe;
- ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
- ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

Op school

- Op school treiteren de pesters vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken.
- Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers op hun hand te krijgen.
- Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt, bijvoorbeeld roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten, ...

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: "Je mag niet klikken, maar.....als je wordt

Kwaliteitskaart

gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken". Deze regel geldt ook voor de ouders van alle kinderen.

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat een 'zwijgende omstander' ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Wel kunnen ouders op school samen met de leerkracht en hun kind naar een oplossing zoeken. Daarbij worden afspraken gemaakt voor op school en thuis.

Actie bij melding van pesten

Leerkracht:

Stap 1:

1. Er vindt een gesprek plaats met het gepeste kind om het beeld duidelijk te krijgen.
2. Er volgt een gesprek met de pester om het beeld te verduidelijken en in te zien wie er betrokken zijn, enz.
3. Er vindt een gesprek plaats tussen de pester en de gepeste leerling onder leiding van de eigen groepsleerkracht. (Wanneer het pesten gebeurt bij leerlingen uit twee verschillende klassen zijn beide leerkrachten bij dit gesprek). De pester en de gepeste leerling zoeken samen een oplossing om het pesten te stoppen en spreken af hoe ze zich voortaan ten opzichte van elkaar gedragen. De verwachtingen vanuit de leerkracht worden hierin ook benadrukt.
4. De leerkracht legt dit gesprek vast in een pestnotitie in ParnasSys bij beide leerlingen en brengt ouders op de hoogte van de gelopen stappen.

Stap 2:

5. Er volgt een gesprek binnen 2 weken om na te gaan of de situatie is verbeterd. In de tussentijd gewenst gedrag en het houden aan afspraken positief benaderen bij de leerlingen en effect ervan laten zien. Er wordt weer een notitie in ParnasSys gemaakt en ouders worden betrokken bij het proces.
6. Als het pesten toch doorgaat, of als er meer dan twee leerlingen bij het pesten betrokken zijn, dan vindt een gesprek met de hele klas plaats. Zodat de complete groep samen bedenkt welke andere rol ieder kind moet nemen. Dit gesprek verloopt in fasen:
  - De ik-boodschap:
De leerkracht geeft door middel van een heel duidelijke ik-boodschap te kennen, dat er in de klas een probleem is dat hij niet alleen kan oplossen, maar dat wel opgelost moet worden. Daarbij noemt hij heel duidelijk de probleemsituatie en vraagt de leerlingen oplossingen te geven.
  - Het verzamelen van oplossingen:
De leerlingen geven allerlei oplossingen voor aanpak. Soms lukt dat niet direct. Als de leerkracht laat merken dat het hem ernst is door de leerlingen wat meer tijd te geven oplossingen aan te dragen, zullen ze in die periode de gepeste leerling wat

Kwaliteitskaart

meer met rust laten. In deze fase mag nog niet gereageerd worden op de oplossingen. Na verloop van tijd komt een aantal oplossingen, meestal van de leerlingen uit de zwijgende middengroep.

- Het evalueren van oplossingen:
Alle oplossingen die nadelig zijn voor de gepeste leerling of voor de pester worden geschrapt. Op die manier geeft de leerkracht aan dat hij geen partij kiest, maar aan alle leerlingen veiligheid wil bieden.
  - Het concretiseren van de oplossingen:
Voor iedereen moet duidelijk zijn hoe de geselecteerde oplossingen uitgevoerd gaan worden. Wie doet wat wanneer en hoe? Zet dit op papier en hang het aan de wand. Vertel de kinderen dat deze oplossingen dagelijks geëvalueerd gaan worden in een klassengesprek.
7. De leerkracht informeert de ouders van alle leerlingen via de mail over het pesten en over de gekozen oplossing. De leerkracht stuurt hierbij de tips voor ouders mee.
  8. De leerkracht legt in een groepsnotitie in ParnasSys vast wat gebeurd is en hoe het opgelost is. De leerkracht licht de anti- pestcoördinator in en geeft aan welke ondersteuning nodig is.
  9. Daarnaast worden de ouders van de pesters met hun kind samen uitgenodigd op gesprek, waarbij concrete afspraken worden gemaakt, met leerkracht en anti- pestcoördinator.
  10. De leerkracht evalueert met de klas de gekozen oplossingen in het begin dagelijks en daarna wekelijks. Leerkracht en kinderen geven elkaar complimenten voor alles dat goed gaat en bespreken wat er beter kan.
  11. De leerkracht informeert ouders regelmatig over de resultaten van de aanpak tot het pesten voorbij is.

Stap 3:

12. Wanneer het pesten voortduurt organiseert de leerkracht een gesprek tussen: De pester, ouder, leerkracht, anti- pestcoördinator en een lid van het MT (in overleg) om samen tot een oplossing te komen;
13. De gepeste, ouder, leerkracht, anti- pestcoördinator en een lid van het MT (in overleg) om samen tot een oplossing te komen.
14. Het gedragscontract en [Protocol Schorsing en verwijdering Stichting Prisma Almere](#) wordt in werking gezet.

Ouders:

Ouders helpen hun kind door thuis met het kind te praten over de rol die het neemt bij het pesten in de klas. Wat kan het kind doen om het pesten te stoppen? Hoe kunnen de ouders hun kind daarbij helpen?

Wat kun je thuis doen als je kind gepest wordt:

- Bespreek dit met de leerkracht.
- Bekijk met uw kind filmpjes over pesten en lees boeken over pesten.
- Geef uw kind veel complimenten, help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Dat helpt het zelfrespect te verhogen en maakt het kind minder kwetsbaar.
- Blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen om een eind aan het pesten te maken.
- Steun je kind in het idee dat er een eind aan komt: het blijft niet altijd zo.

Kwaliteitskaart

- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Kijk mee op de sociale media.
- Vraag, indien nodig, hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, JGZ (jeugdgezondheidszorg) of uw huisarts.

Wat kun je thuis doen als je kind pest.

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Kijk mee op de sociale media.
- Complimenteer uw kind wanneer hij/zij positief gedrag laat zien, zowel op school als thuis.
- Vraag hoe de dag is geweest. Benadruk het positieve. Bespreek vervolgens waar uw kind de volgende dag op gaat letten en evalueer dit ook.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Op die manier hoeft het kind niet langer door pesten respect af te dwingen.
- Vraag, indien nodig, hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, JGZ (jeugdgezondheidszorg) of uw huisarts.

Wat kun je thuis doen als in de klas van je kind gepest wordt, waarbij je kind bij de zwijgende meerderheid hoort:

- Alle ouders kunnen een bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van pesten, ook ouders van leerlingen zonder pestprobleem. Ook leerlingen die niet direct betrokken zijn bij pesten kunnen namelijk hinder ondervinden van de situatie. Enkele aandachtspunten:
- Neem het pestprobleem serieus.
- Bespreek met uw kind zijn of haar rol bij het pesten.
- Zoek samen met uw kind naar mogelijkheden om iets aan het pesten te doen.
- Moedig uw kind aan te zeggen wat het wel en niet wil. Leer uw kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Leer uw kind om hulp te vragen aan u, de leerkracht of aan anderen die het vertrouwt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kind moet oplossen, wel dat u het steunt bij het vinden van eigen oplossingen.

Intern begeleider:

De intern begeleider analyseert de situatie op leerkracht-, groeps- en leerling niveau en begeleidt leerkracht, kinderen en ouders om het probleem op te lossen.

Directie:

Wanneer het pesten ondanks bovenstaande stappen niet stopt, kan de directie besluiten bij leerlingen stappen te nemen uit het protocol ongewenst gedrag (time-out, schorsen, verwijderen).

Informatie/actie voor ouders/ verzorgers (standaard brieven/communicatie voorbeelden)

- [Protocol Schorsing en verwijdering Stichting Prisma Almere](#)
- [Format gedragscontract leerling](#)

Registreren leerlingvolgsysteem (waar en hoe?)

Kwaliteitskaart

- Incidenten en bijzonderheden t.a.v. gedrag worden in een notitie in ParnasSys gezet.
- Leerdoelen en afspraken worden in de leerlingkaart genoteerd en na enkele weken geëvalueerd.
- Een eventueel gedragscontract wordt ingescand en in ParnasSys geplaatst.

Overige Informatie

Als er gepest wordt op school zijn alle partijen kwetsbaar: de pester, de gepeste leerling en de omstanders. Het pesten is een uiting van onmacht. De pester pest om status binnen de groep te krijgen of weet niet hoe hij/zij op een positieve manier vriendschap kan krijgen. De gepeste leerling weet niet hoe hij/zij zich weerbaar kan opstellen. Hij/zij is vaak eenzaam in de groep. De omstanders houden zich afzijdig. Ze lopen mee met de pester uit angst om zelf gepest te worden of weten niet wat zij kunnen doen om het pesten te stoppen.

De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' zijn samen een verkeerd systeem. De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' kunnen niet als enige uit hun rol stappen: zij houden elkaars gedrag in stand. Het pesten kan opgelost worden door de complete groep in te schakelen.

Klik of tik om tekst in te voeren.